

Tidsskriftet Dansk Musikterapi – læserundersøgelse, maj 2015

Ulla Holck, ph.d., lektor ved Musikterapiuddannelsen og leder af CEDOMUS, Aalborg Universitet. Kontakt: holck@hum.aau.dk

I maj 2015 udsendte redaktionen for Tidsskriftet Dansk Musikterapi (TDM) i samarbejde med Stine Lindahl Jacobsen fra bestyrelsen for Dansk Musikterapeutforening et elektronisk spørgeskema pr. mail til foreningens 136 medlemmer. Derudover er der sendt et brev til tidsskriftets øvrige 61 abonnenter.

76 personer har besvaret undersøgelsen, heraf har 67 personer gennemført hele undersøgelsen. Ud over de konkrete svarmuligheder, blev næsten alle spørgsmål kommenteret med ris og ros (mest!), samt ideer og ønsker ift. indhold. Både svarprocenten og alle kommentarerne giver redaktionen masser af fine input og ideer vi kan afstemme arbejdet efter.

I det følgende vil jeg referere et udpluk af besvarelserne, samt de overvejelser de giver anledning til hos redaktionen, og som efterfølgende er blevet afstemt med bestyrelsen for Dansk Musikterapeutforening. Den statistiske del af bearbejdelse findes på tidsskriftets site på foreningens hjemmeside: www.danskmusikterapi.dk

Læsning og rækkefølge

74% af de, der har besvaret undersøgelsen, læser en hel del eller hele tidsskriftet, og 53% vender i stor eller meget stor grad tilbage til

tidsskriftet efter første gennemgik. Ikke overraskende starter mange med indholdsfortegnelsen og går direkte videre til artikler, der er relevante i forhold til konkret arbejdsområde og klientgruppe. Dernæst deles vandene mellem læsere, der først opsøger fortællinger fra praksis skrevet af klinikere, andre der specifikt går efter forskningsrelaterede artikler, og endelig læsere der starter med boganmeldelserne, OTTO eller stafetten: *"Kan rigtig godt lide Stafetten, altså klinikere der på skift skriver om deres arbejde. Lærer utrolig meget af det."*

En enkelt læser, kommenterer sin egen udvælgelsesproces på følgende måde: *"Jeg kommer ofte til at slå ned i artikler, hvor der er nogle gode billeder og illustrationer. Det er billige point i et tidsskrift – det ved jeg godt – men det virker!"*

Redaktionen er glad for disse uddybende kommentarer, fordi læsergruppen jo har forskellige præferencer. Navnlig de mange positive kommentarer vedrørende boganmeldelserne er gode at have med i det videre redaktionsarbejde. En boganmeldelse er et stort arbejde for den enkelte skribent, og vi har i redaktionen ind i mellem været i tvivl om, hvorvidt anmeldelserne reelt blev læst, så i dét lys er det fint med en tilbagemelding netop her.

Ny viden, kliniske områder og balancen mellem kliniske og forskningsmæssige artikler

81% af undersøgelsens respondenter finder i stor eller meget stor grad ny viden i tidsskriftet, 89% angiver at de forskellige kliniske områder er repræsenteret i stor eller meget stor grad, og 99% synes at balancen mellem kliniske artikler og forskningsartikler er tilfredsstillende eller meget tilfredsstillende. Flotte tal!

Når vi spørger, om der er kliniske områder, læserne gerne vil høre mere om, er det oplagte svar forståeligt nok: *"Ja, mit eget område!"* En enkelt skriver: *"Det er rart, når der tilstræbes en rimelig ligevegtig fordeling af områderne – både de 'store gamle', men også nyere kliniske områder. Men det er jo også fint at indholdet i artiklerne afspejler sig i det, der rører sig for tiden..."* En anden efterlyser mere viden om: *"Nyere kliniske områder som måske ikke er repræsenteret som arbejdsområde i DK endnu, men hvor man i stedet anvender viden fra fx et andet nordisk eller europæisk land."*

I forhold til balancen mellem klinisk og forskningsmæssige bidrag opfordrer en respondent alle læsere til at omskrive oplæg, som de har afholdt på konferencer, til tidsskriftet – som en slags "vidensdeling midt mellem klinik og forskning". Fin idé, der hermed er givet videre.

Redaktionen gemmer alle 36(!) ideer og kommentarer og glæder os til at dykke ned i dem og lade os inspirere – og ikke mindst til at finde skribenter.

Savnet & ideer til tidsskriftet

En enkelt respondent ønsker sig mulighed for at udgive længere artikler, mens flere

navnlig efterlyser kortere kliniske bidrag. Mange vil gerne høre mere om tværfaglige tiltag, hvor musikterapeuter inddrager andre faggrupper i musikterapien eller omvendt selv inddrages i andre faggruppers arbejde. Desuden foreslås artikler om nye måder at bruge musikterapien på, de forskellige roller og funktioner en musikterapeut kan have på arbejdspladsen, og ikke mindst musikterapeuters erfaring med at vejlede og efteruddanne andre faggrupper.

I den forbindelse nævnes også problemet omkring den manglende mulighed for egentlig musikterapeutisk efteruddannelse. Som en læser nysgerrigt spørger: *"Når en musikterapeut ikke kan blive specialist ved at tage en musikterapeutisk efteruddannelse, hvordan opbygger musikterapeuten så specialistkompetencer? Det kunne være interessant at tematisere musikterapifaget, når faget bruges klinisk i kombination med forskellige psykoterapeutiske efteruddannelser"*

I forhold til tidsskriftets udseende, er der ros til udviklingen i tidsskriftets layout, fordi *"det giver liv med grafik og billeder"*. Redaktionen er meget enig, og vil benytte sig af chancen til at takke alle, der indsender billedmateriale, der må gengives såvel trykt som på nettet. I øvrigt kan et ønske om adgang til lyd- og videofiler fra klinisk praksis allerede nu imødekommes, da det med foreningens nye hjemmeside er muligt at uploade lyd- og billedfiler! Faktisk tog vi hul på denne mulighed allerede i majnummeret i år, hvor det via CEDOMUS for første gang er muligt at lytte til lydfiler, her i forbindelse med artiklen om sangskrivning i socialpsykiatrien.

Derudover har respondenterne anført en række yderst relevante og spændende forslag, som redaktionen i enighed med bestyrel-

De lidt kortere og hurtigt læste praksisnære artikler er vigtige og giver liv i bladet

Jeg synes, det er vigtigt at åbne fagligheden ud mod verdenen, så musikterapien kan forstås af andre faggrupper/personer også, med henblik på at styrke idéer om at ansætte musikterapeuter i højere grad

Online udgaver er godt mht formidling og henvisning. Personligt foretrækker jeg stadig at læse fra papir

Jeg bladrer, indtil jeg støder på noget, der lige fanger på det givne tidspunkt

Det har været en fornøjelse for en gammel, såkaldt pioner, igennem 5 årtier at kunne se sit fag slå rod, manifestere sig og vinde gehør og skabe respekt til gavn for alle de mennesker, for hvem musik er den bedste terapi

Dejligt med udviklingen i layout. Er med til at skærpe min helt umiddelbare nysgerrighed

Redaktionen udfører et yderst professionelt arbejde, hvor læseren hele tiden føler, at stoffet drejer sig om deres medmennesker og deres muligheder for at kommunikere med omverdenen

Jeg vil gerne skrive mere

Det vigtigste er at alle områder kommer til orde – og jeg dermed bliver opdateret på og mindet om bredden indenfor det musikterapeutiske felt. I det daglige arbejde ser jeg jo kun mit eget område

Jeg oplever, at der er en meget fast form i bladet, hvor plussiden er at jeg hurtigt kan læse bladet og minus er, at det kan virke lidt strømlinet og mindre kreativt i formen og får måske et præg af at være rettet imod formidling af forskning

sen dog har besluttet ikke at gå videre med i tidsskriftet. Det er typisk forslag, som vi vurderer, egner sig langt bedre i bestyrelsesregi og på foreningens hjemmeside, som fx opdateringer om hvad der sker i foreningen, begivenheder rundt i landet, efter-/videreuddannelsesmuligheder, fagorganisatoriske eller fagpolitiske emner og tiltag, diverse netværk & diskussionsfora etc. Redaktionen har derfor overgivet disse forslag til bestyrelsen, men vil dog have dem i baghovedet i forhold til mulige vinklinger af kommende artikler.

Forfatter eller ej – og hvordan opleves samarbejdet med redaktionen?

31% af de adspurgte har ikke skrevet i tids-

skriftet og begrundet det typisk med, at de er studerende eller nyuddannede, har tidsmangel eller synes det er en stor mundfuld: "Jeg har brug for en som vil læse korrektur og råde mig til hvordan artiklen kan se ud." Endelig angiver en adspurgt: "Jeg er kun blevet kontaktet en enkelt gang – måske skal man selv være opsøgende ift. at skrive".

Hertil kan redaktionen kun sige JA! Når vi henvender os direkte til potentielle skribenter, skyldes det dels, at de færreste desværre bidrager spontant, og dels at vi er forpligtet til at have stof til 48 bladsider klar til deadline. Denne praksis betyder dog ingenlunde, at vi ikke meget gerne modtager henvendelser fra skribenter – også studerende! Det kan

Jeg synes generelt at der er mere teori om kliniske områder fremfor praksisbeskrivelser

Jeg læser det af flere omgange – en artikel her og der. Det er derfor dejligt, at have det ved hånden, blive gjort opmærksom på bladet, hvis jeg har glemt det (ved at se bladet i bunken, på hylden...) og så læse videre

Kigger især efter hvad der er peer reviewed

Jeg oplever, at redaktionen er åben og interesseret i, at forskellige skriver, anmelder bøger osv.

Til privat læsning foretrækker jeg tidsskriftet i papirform, så kan jeg sidde med det over morgenkaffen. Jeg kan også finde på at sidde med det flere gange, hvis jeg fx vil læse forskellige artikler om samme emne, fx stress. Til formidling er det rigtig fint at kunne lægge nogle tidsskrifter frem på et bord. Holder man oplæg, kan jeg dog også forestille mig, at det kunne være rart med en online udgave, som man kan vise til alle i sin pointer eller lignende

For mig er det vigtigt at have en fysisk udgave, som jeg kan give folk i hånden eller vise frem. De står fremme og bliver dermed ikke glemt

Jeg skimmer allerførst og dernæst artikler om ny eller nyere forskning. Dernæst de personlige erfaringsbaserede artikler

Jeg læser meget hellere papirudgave, da jeg vil have en tendens til at glemme online udgaven. Men det er fint at kunne sende et link til andre

Har vist en forventning om at blive opdateret med sidste nyt, hvad der rører sig. Både forskningsmæssigt og klinisk

Jeg synes faktisk, at der er godt at bladet kan vise viften af det musikterapeutiske arbejde

(Læser først) den tekst der ser ud til at handle mest om klinisk arbejde. Eller tekster der handler om klientgrupper jeg også arbejder med. Eller tekster skrevet af en jeg kender

Jeg starter med indholdsfortegnelsen, derefter indhold alt efter relevans for mit arbejdsfelt

Jeg skimmer efter interessante artikler, og hvis der er nogle inden for et felt, der er relevant for mig eller som i sin overskrift lyder interessant læser jeg dem

Det er nogen kompetente damer – og det kan da godt lige give lidt præstationsangst. Men de er imødekommende og gode til at give ros og anerkendelse. De er en god garanti for at ens artikel er ok, når den er færdig

Nogle gange har jeg haft brug for en artikel på arbejde, og så er det dejligt at man kan finde den på nettet. Jeg synes, det er godt at have papirudgaven i hånden. Jeg har lettest ved at læse papirudgave fremfor online

være en god idé at skrive lidt om indholdet til os først, så der ikke bruges en masse krudt på et emne eller en vinkel, som en anden skribent netop er i gang med.

Af de 69% respondenter (47 personer), der har skrevet i tidsskriftet angiver 95%, at de i stor eller meget stor grad er tilfredse med resultatet af den redaktionelle proces, og 87% har lyst til at skrive igen – resten har enten ikke lyst, eller angiver at det ikke er relevant.

Om samarbejdet med redaktionen går ord som fint, kompetent, fagligt, seriøst, konstruktivt og inspirerende igen. Der er *"god sparring og hjælp til at få sorteret i det skrevne indhold"* og redaktionen *"tager stort ansvar for artiklernes endelige udformning, så man er sikker på, at kvaliteten er i orden"*. *"Fint at få artiklen tilbage 1-2 gange for at imødekomme henvisninger eller stramme op på sproget."*

1000 tak! Det er godt at få disse tilbagemeldinger, for vi ved jo godt, at man som skribent kan føle sig lidt stødt af redaktionens indblanding undervejs i processen. *"Jeg har været irriteret og sur over, hvor meget de blandede sig i, hvad og hvordan jeg skrev. Men... jeg må indrømme, at de blandede sig med god grund, og var professionelle i deres kritik – og resultatet blev langt bedre med deres hjælp. Faktisk kunne jeg overveje igen at skrive noget, bare for at få deres sparring, og komme frem til et godt resultat."*

Anvendelse af tidsskriftet ift. kolleger og tværfaglig formidling

24% af respondenterne angiver, at de i stor eller meget stor grad viser tidsskriftet til kolleger, mens 76% angiver at de i mindre eller meget lille grad viser det frem. 37% angiver at

de i stor eller meget stor grad bruger tidsskriftet i tværfaglig formidling, mens 61% anvender tidsskriftet i mindre eller meget lille grad.

For en del læsere giver det selvsagt ikke mening, at bruge bladet til formidling på arbejdspladsen, fx for de universitetsansatte, men i lyset af ovenstående efterlysning af ideer til tværfaglig formidling, iler redaktionen til at videregive denne kommentar: *"Jeg bruger artikler til at uddybe indhold, som jeg f.eks. har præsenteret for pædagogstuderende og andre faggrupper. De har først fået en introduktion omkring en bestemt klientgruppe og derefter kan jeg vælge at supplere med enkelte artikler fra tidsskriftet."*

Hertil kan redaktionen tilføje, at det bliver nemmere at downloade nyudgivne artikler, idet medlemmer og private abonnenter fremover får adgang til en webudgave af tidsskriftet umiddelbart efter udgivelse og ikke som nu efter tre år. Ikke-betalende må dog stadig vente tre år, fordi vi er afhængige af indtægterne (se senere).

Trykt og/eller online?

62% angiver, at den trykte udgave af tidsskriftet har en stor eller meget stor betydning for deres formidling. Udover tværfaglig formidling nævnes her formidling til klienter og pårørende samt til studerende.

Hvis tidsskriftet kun udkom online, anslår 57% af respondenterne at de ville læse mindre end nu, 6% vil læse mere og 37% angiver at de hverken vil læse mere eller mindre en nu. Et stort flertal, nemlig 73%, foretrækker, at tidsskriftet både udkommer trykt og online. Her går det igen i besvarelserne, at flertallet foretrækker det trykte tidsskrift til

privat læsning samt i forbindelse med synliggørelse på arbejdspladsen og afholdelse af kurser samt foredrag. Online-udgaven gør det i stedet nemmere at dele indhold med en bredere gruppe via et link, og muliggør at få fat i en artikel, mens man er på arbejde. Endelig nævnes det, at man med en online-udgave på sigt vil kunne oprette en søgefunktion, hvor man kan søge artikler ud fra emner. Hertil kan redaktionen tilføje, at vi er i fuld gang med at lave et emneopdelt katalog med links til samtlige artikler om fx palliation, psykiatri etc.

"Jeg elsker, at læse mit tidsskrift (papirudgaven) i sengen, i haven eller andre steder. Jeg sidder nok foran en computer. Men det ville være dejligt hvis alle artikler og blade lå online, og man kunne søge i dem. F.eks. i forhold til hvilken målgruppe man arbejder med. Ligeledes bogudgivelserne m.m."

"Det er smart at kunne henvise andre til online udgaven, så man ikke behøver at kopiere eller låne sit eget eksemplar ud. Papirudgaven er hyggelig, skønt at sidde med noget stofligt i hånden og ikke være afhængig af netopkobling eller den evindelige skærm."

Begrundelserne for alene at have en online-udgave handler om at spare penge og plads, "jeg gemmer ikke tidsskriftet og en onlineudgave ville spare papir". Omvendt er der en del begrundelser for ikke alene at have en onlineudgave af tidsskriftet: "Min erfaring med onlineudgaver er, at jeg ikke får dem læst", "Ved afholdelse af foredrag og undervisning, er papirudgaven god at lægge frem. Billederne fænger, og får kursister til at lægge mærke til tidsskriftet. Svært med online udgave i disse tilfælde". "Jeg er sikker på, at tidsskriftet vil 'forsvinde' fra 'den offentlige brede overflade' hvis det udelukkende blev udgivet online. Fag-

området er ikke bredt og dybt nok, til at være interessant nok som online-udgivelse"

Det samlede billede er altså, at flertallet gerne vil have både-og. Når redaktionen har spurgt skyldes det, at vi ville undersøge, om vi var på højde med vores læsere i forhold til den trykte udgave, men desværre også et aktuelt problem med finansieringen af den forholdsvis dyre porto forbundet med udsendelsen af tidsskriftet. Denne porto har tidligere været rundhåndet finansieret af Aalborg Universitet som en form for udgivelsesstøtte i forbindelse med peer reviewed artikler, men er nu skåret væk. Adspurgt vil 45% af respondenterne gerne betale porto, som pt. er 24 kr. pr udsendelse, for fortsat at kunne modtage det trykte blad, mens 55% ikke ønsker at betale for portoen.

På dette års landsmøde i Dansk Musikterapeutforening i oktober informerede bestyrelsen om en kommende øgning af kontingentet, så vi fremover kan have en både-og løsning.

Afslutningsvis

Redaktionen takker glad for alle besvarelser, gode ideer og kommentarer til vores fælles faglige forum Tidsskriftet Dansk Musikterapi. Vi glæder os til at dykke ned på detaljeplan i undersøgelsen, så vi forhåbentlig mange år fremad fortsat kan have et fælles fagblad, der matcher medlemmers og abonnenters ønsker om indblik i klinisk arbejde, orientering om nye arbejdsfelter og opdatering inden for forskningen. Vi vil gøre vores til, at det stadig bliver et tidsskrift, der både er afvekslende at læse og givende at skrive i.